

ЧУДОМИР ВОДАЧЪТ

chitanka.info

След Балканската война военен съд в София разглеждаше простъпката на един командир на войскава част, който, доколкото помня, не устоял на заетата позиция, а се оттеглил без време. Като слушал обвинението и показанията на свидетелите, подполковник Дрангов, който бил между слушателите, не се стърпял, а станал и обругал здраво подсъдимия, за което получил няколкодневен домашен арест. Тогава за пръв път чух името му. По-късно, в началото на Европейската война, когато нашите части настъпваха стремително по Вардара, обозите не смогваха да ги продоволствуват, та повечето гладуваха по цели дни.

Ние например един ден ядохме само сурова царевица, брана из нивите около Валандово. Тогава юнаците от Дранговия полк имаха по два хляба в торбите си.

— Има Дрангов — има хляб, няма Дрангов — няма хляб — казваха същите, когато той се раздели с тях и отиде в Скопие.

Школата за запасни офицери в Скопие през 1917 година представляваше интересен букет от висшисти, студенти с много семестри и голобради юноши, току-що завършили всевъзможни средни училища.

Една част от нас бяха вече „ветерани“, участвували в Балканската война, с ордени и кой с по една, кой с по две, а някои и с по три нашивки на пагоните. Някои идеха направо от окопите, други от щабове, трети бяха телефонисти, чертожници, артелчици и пр., изобщо хора на най-различни професии, политически подкваси и миогледи.

Още щом ни посрещна, щом се яви пред нас, подполковник Борис Дрангов ни грабна и покори. Висок, строен, опънат като струна, със сини очи, които магьосват, той сякаш непрестанно гореше. И какъв изключителен оратор!

С каква вещина и леснота преплиташе в речта си философски сентенции с народни умотворения, епизоди из живота на велики пълководци с късове от Вазови песни за родината! След дълги изнурителни походи, когато чувствуващ как пушката се забива в рамото и раницата тегне, сякаш е пълна с олово, той ще ни спре да починем, ще се качи на някой камък и ще ни издекламира някое стихотворение с такова чувство и проникновение, че забравяхме и жажда, и умора, и всичко.

Голям педагог, сърцевед, когото чувствахме повече като добър баща, отколкото началник.

— Юнаци — думаше ни един ден, — научавам се, че в празнични дни някои от вас прекарвали отпуската си из кръчмите и кафенетата на крайните квартали. При мене! В центъра на града искам да ви виждам аз!

И ни водеше по вечеринки и балове, и сам лично ни запознаваше с видните жени и девойки на Скопие.

Неизброими качества на човек, войник и вожд притежаваше Дрангов и мъчно биха се изброили в това тясно място, но начело на всички стоеше без съмнение личният пример.

Личен пример! Колко много са повтаряни тези две думи и колко малко са тия, които са успели да ги приложат! Тръгнем ли на поход, Дрангов е пред нас пеш, със скатан шинел през рамо. Цял ден от тъмно до тъмно е с нас и когато ние почиваме, той е пак зает нещо. Или ни говори, или декламира, или беседва с ротните командири, или пък яденето проверява.

По липса на помещения школата беше разделена на две: една част в града, горе до Калето, а другата, нашата, отсам Вардара. Разстоянието от едната до другата беше повече от два километра. И запитвахме ли случайно някой другар от тия, които бяха в града, бил ли е Дрангов вчера при тях, отвърщаше веднага:

— През целия ден!

— Че и при нас беше през целия ден — отговаряхме зачудени ние.

Една колосална енергия, която нито за миг не отслабваше и не намаляваше. Всякога, всеки момент го чувствахме при нас, зад нас, около нас и всяка минута очаквахме да ни зададе някакъв въпрос във връзка със службата, на който трябваше веднага и просто, и ясно да отговорим. В началото се смуцавахме и се запъвахме, но скоро свикнахме и отговаряхме бързо и отсечено, по войнишки. Страхът ни премина, защото го обичахме и ни обичаше, изчакваше ни, поправяше ни и никога не наказваше.

Рано, преди седем часа, една утриня правим обичайната си гимнастика. До самата казарма имаше горичка от млади, високи и стройни като минарета брястове. Хрумнало му на взводния командир и след всекидневните упражнения току изкомандува:

— Всеки да си избере по едно дърво и за пет минути да бъде на върха му! Бегооом! Марш!

Юрнахме се презглава всички, всеки се докопа до своя бряст и полази нагоре. По-тежките залепнаха като гъби още в началото, други увиснаха като торби на първите клони, а аз, който имах голяма практика в тая област още от воловарските си години, когато търсехме гарджета из гнездата, на един дъх се озовах на самия връх. Кацнах аз там горе, поогледах се наоколо самодоволно и, суета човешка, мина ми през ума:

„Ех, де го сега началника да ме види?“

Още немислил, и един познат ясен и бодър глас прогърмя отдолу:

— Отлично, юнак!

Сепнах се и едва не паднах от смущение. Погледнах надолу, срещнах сините му очи, окопитих се бързо и извиках с цяло гърло:

— Ще се старая, г-н подполковник!

Дрангов беше пак при нас.

(Публикуван във в. „Зора“, ХХІ, бр. 5995 от 10.VI.1939 г.)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.